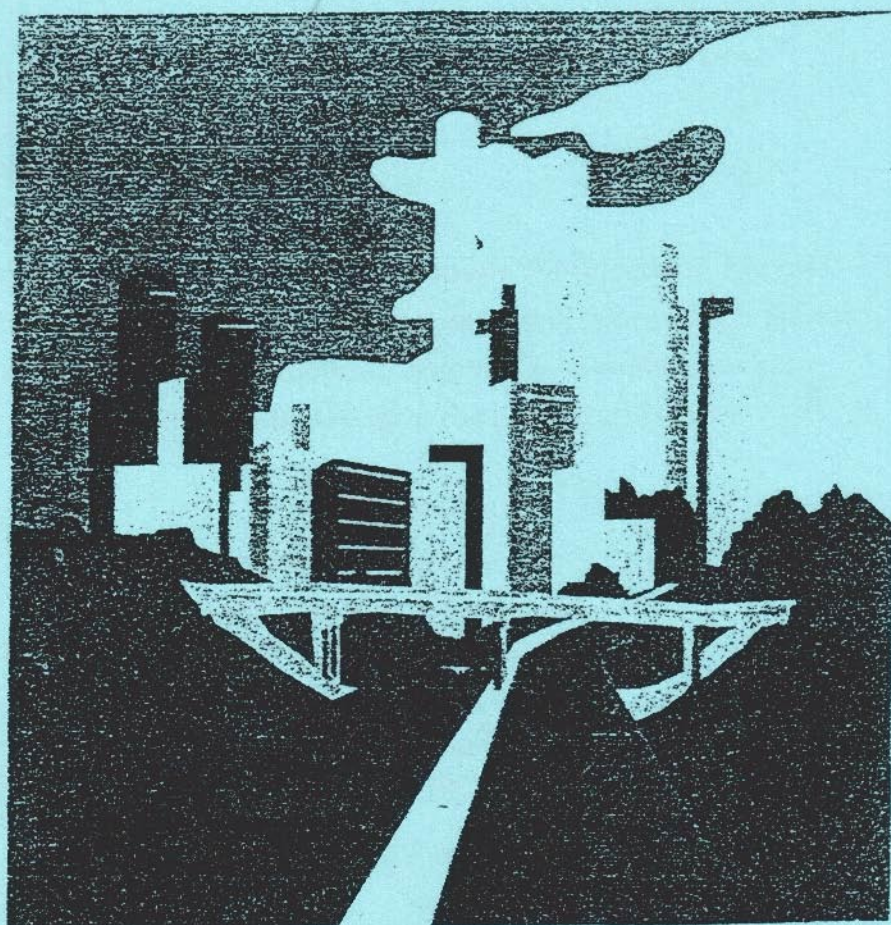

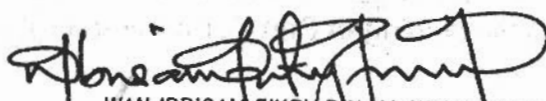
MONOGRAF

Perancangan Bandar dan Wilayah: Suatu Pengenalan (Edisi 2)

Wan Ibrisam Fikry Haji Wan Ismail
Panel Undang-Undang & Pentadbiran Harta Tanah
Fakulti Kejuruteraan & Sains Geoinformasi
Universiti Teknologi Malaysia

Prakata

WAN IBRISAM FIKRY BIN HJ. WAN ISMAIL
 Penyelaras Kursus Pentadbiran & Pembangunan Tanah
 Jabatan Pentadbiran Tanah
 Fakulti Kejuruteraan & Sains Geoinformasi
 Universiti Teknologi Malaysia
 Skudai, Johor
 Tel: 07-5576160 samb. 2926

Bab I

1.0 Pengenalan Kepada Bandar	1
1.1 Apa Itu Bandar?	1
1.1.1 Perbezaan di antara bandar dan luar bandar	1
1.2 Sejarah Pertumbuhan Bandar-Bandar Dunia	2
1.2.1 Tradisi Greek	4
1.2.2 Adaptasi Roman	5
1.3 Kesimpulan	6

Bab II

2.0 Perancangan: Agenda Harian	7
2.1 Definisi Perancangan	7
2.2 Proses Perancangan Klasik	8
2.3 Pendekatan Sistem-Sistem Kepada Perancangan Bandar	8
2.4 Perubahan Bentuk Dan Isi Kandungan Perancangan Bandar	9
2.4.1 Sejarah Perancangan Bandar Di Amerika Syarikat	10
2.5 Kurangnya Kejayaan Didalam Perancangan Bandar	11

Bab III

3.0 Proses Pembandaran Di Malaysia	13
3.1 Sejarah Kewujudan Bandar Di Malaysia	13
3.1.1 Sejarah perkembangan ibu negeri Perak dan Kuala Lumpur	14
3.2 Takrif Kawasan Bandar Di Malaysia	15
3.3 Faktor-Faktor Penyebab Kepada Pembangunan Bandar	16
3.3.1 Pembangunan bandar dan pembandaran di Semenanjung Malaysia	16
3.3.2 Pertambahan penduduk bandar-bandar besar Semenanjung Malaysia	18
3.4 Pecahan Penduduk Bandar Mengikut Kumpulan Etnik	19

Bab IV

4.0 Urbanisasi Dan Perindustrian	21
4.1 Organisasi Ekonomi Bandar	21
4.2 Penempatan Industri	21

4.2.1 Kemudahsampaian (Accessibility)	22
4.2.2 Fungsi tawaran sewa (The bid-rent function)	24
4.3 Pertandingan Dan Perhubungan Antara Aktiviti-Aktiviti Ekonomi	26

Bab V

5.0 Teori-Teori Pembangunan	28
5.1 Teori "Economic Base"	28
5.1.1 Mengukur tahap aktiviti asas	30
5.1.1.1 "Location quotient"	30
5.1.1.2 "Value added multiplier" (V.A.M)	33
5.1.1.3 "Minimum-requirements technique"	33
5.2 Teori "Labor Supply"	35
5.3 Teori "Growth Pole"	35
5.3.1 Proses "polarization" dan "trickling-down"	36
5.3.2 "Diffusion" dan pertumbuhan ekonomi	37
5.4 "Input-Output Analysis"	37

Bab VI

6.0 Bandar Dan Pembangunan Fizikalnya	39
6.1 Bentuk Gunatanah / Model Perkembangan Bandar	39
6.1.1 Model "Concentric-zone"	39
6.1.2 Model "Sector"	40
6.1.3 Model "Multiple nuclei"	41

Bab VII

7.0 Sistem Perancangan Di Malaysia	43
7.1 Struktur Kerajaan Malaysia	43
7.2 Struktur Dan Organisasi (Jentara Pentadbiran) Perancangan Bandar	44
7.2.1 Jabatan Perancang Bandar dan Desa Semenanjung Malaysia	45
7.2.1.1 Fungsi-fungsi dan tugas-tugas JPBDSM	45
7.2.2 Jabatan Alam Sekitar	46
7.2.3 Agensi-agensi pembangunan wilayah	47
7.2.4 Jawatankuasa Perancangan Negeri	47
7.2.4.1 Keahlian Jawatankuasa Perancangan Negeri	48
7.2.4.2 Tugas-tugas Jawatankuasa Perancangan Negeri	49
7.2.5 Jabatan Perancang Bandar dan Desa (JPBD)	49
7.2.6 Unit Perancang Ekonomi Negeri (UPEN)	50
7.2.7 Perbadanan Kemajuan Iktisad Negeri (PKIN)	51
7.2.8 Pihak berkuasa tempatan (PBT)	51
7.3 Pakar Perunding Dan Agensi-Agensi Bantuan Luar	54

Bab VIII

8.0 Perancangan Wilayah Dan Luar Bandar	56
8.1 Perancangan Wilayah	56
8.2 Kepentingan Dan Keberkesanan Pembangunan Wilayah	57
8.3 Masalah-Masalah Yang Dihadapi Oleh RDA	58
8.3.1 Pengkajian semula fungsi RDA	59
8.4 Perancangan Luar Bandar	61
8.4.1 Program Bantuan Korporat Tingkatkan Kualiti Desa (Baktidesa)	61
8.4.2 Program Produk Desa (Prodesa)	62
8.4.3 Pusat Pertumbuhan Desa (PPD)	62

Bab IX

9.0 Perundangan Perancangan	64
9.1 Sejarah Perundangan Perancangan Malaysia	64
9.2 Penubuhan Jawatankuasa Perancangan Bandar	65
9.3 Perundangan Perancangan Bandar Pertama	66
9.4 "Town Planning Enactment of 1927"	68
9.5 Enakmen Lembaga Bandaran (ELB) Bab 137	68
9.6 Akta Kerajaan Tempatan 1976 (Akta 171)	70
9.6.1 Klasifikasi Pihak Berkuasa Tempatan	70
9.6.2 Keahlian Pihak Berkuasa Tempatan	71
9.6.3 Peningkatan taraf Pihak Berkuasa Tempatan	71
9.6.4 Bidang kuasa Pihak Berkuasa Tempatan	72
9.6.5 Sumber kewangan Pihak Berkuasa Tempatan	72
9.6.6 Perincian Akta 171	72
9.7 Akta Perancangan Bandar dan Desa 1976 (Akta 172)	73
9.8 Akta Perancangan Bandar dan Desa (Pindaan) 1995 (Akta A933)	75
9.8.1 Pelan struktur	77
9.8.2 Pelan tempatan	78
9.8.2.1 Kawasan tindakan	79
9.8.2.2 Penyertaan awam	79

Bab X

10.0 Kawalan Pembangunan	81
10.1 Skop Kawalan	81
10.2 Kawalan Perancangan dan Pembangunan Menerusi Perundangan	82
10.2.1 Kanun Tanah Negara (KTN) 1965	83

10.2.2 Akta Jalan, Perparitan dan Bangunan 1974	83
10.2.3 Akta Pengambilan Balik Tanah 1960	84
10.2.4 Akta Bendapurba 1976	84
10.3 Kaedah-Kaedah Perancangan Bagi Tujuan Pengawalan	84
Bahan Rujukan	86